

ACTUALITAT

Les conseqüències financeres de l'escàndol de la sang contaminada a França, al País Valencià

Negocis de sang, tèrbola

L'escàndol de la Fundació Nacional de Transfusió Sanguínia de França (FNTS), que va distribuir sang contaminada, ha destapat irregularitats financeres. Alguns dels implicats pertanyen a Biofraccionamiento, empresa on participen la Generalitat valenciana i la FNTS, ara dissolta.

Paris, 29 de maig del 1985. En una reunió amb vuit metges més, el doctor Garretta, director del Centre Nacional de Transfusió Sanguínia (CNTS), pren la decisió de no blocar la distribució de diversos lots d'hemoderivats, productes derivats de la sang, per a la seua utilització en hospitals, tot i saber que tots estaven "potencialment contaminats" del virus de la sida.

Així comença el "procés de la sang" que ha commogut l'opinió pública francesa i que, a la recerca de responsabilitats, ha arribat fins i tot a inculpar el primer ministre de l'època, Laurent Fabius. Les conseqüències d'aquesta distribució encara no es poden conèixer totalment. Les principals víctimes són els hemofílies, que per la seua malaltia s'han de sotmetre a constants transfusions. Fins ara, 300 n'han mort i uns altres 1.200 estan contaminats,

però el nombre podria créixer en una proporció espaordidora si tenim en compte que fins al mes d'agost d'aquell any es van continuar distribuint els productes contaminats i que l'institut Mérieux, per contracte amb el CNTS, va continuar exportant-ne lots no tractats contra el virus de la sida fins al mes de novembre. El ministeri de salut grec ja ha començat a donar xifres: al voltant de 300 persones podrien estar contaminades directament per causa d'aquestes exportacions.

Però les investigacions sobre el cas van traure a la llum tot un seguit d'irregularitats financeres que, en el fons, havien estat l'origen del desastre. Quan el doctor Garretta va decidir que els productes contaminats havien de ser distribuïts, va esgrimir les conseqüències econòmiques negatives que es derivarien de la seua retirada. La seua desaparició hauria fet necessari com-

prar a l'estranger, als EUA, els productes per evitar el desproveïment dels hospitals francesos. Eren els mateixos hemoderivats que, de feia mesos, pugnaven per entrar en el mercat francès però que es van trobar sempre amb l'oposició de les autoritats gal·les que no volien cap competència per als seus productes, tot i que els americans ja venien esterilitzats contra la sida.

Comprar els lots a l'estranger hauria posat en evidència una situació econòmica gens presentable. La Fundació Nacional de Transfusió Sanguínia (FNTS), amb la qual estan relacionats altres centres i empreses com la CNTS, l'empresa franco-americana Haemonedis o Espace-Vie, especialitzada en la recerca i el desenvolupament biotecnològic, coordinava i controlava la totalitat de les extraccions de sang voluntàries a l'estat francès i s'havia constituït, a més, en una potent màquina

de produir diners a base de la comercialització dels hemoderivats i de l'assistència tècnica.

Però malgrat el seu prestigi i els més de 50 milions de francs d'explotació anuals, la Fundació va superar durant el segon semestre del 91 els seus límits d'endeutament: més de 123 milions de dèficit de tresoreria i 178 milions de deute. Les causes, segons Laurent Vachey, delegat per al cas per la inspecció general de finances, són tres: "l'ambició desmesurada, la política de finançament desequilibrada i els costosos errors interns de gestió".

Entre els errors de gestió, destaquen els d'Españe-Vie, la filial més important econòmicament de la FNTS, que va perdre uns 30 milions de francs en una operació anomenada Projecte Medarex, que, amb la participació d'una empresa americana, pretenia comercialitzar certs tipus d'anticòssos. Españe-Vie es va retirar del projecte i va perdre així la inversió realitzada. Per a Vachey, les inversions a l'estranger són una prova més de l'absència de reflexió estratègica. Però, a més d'aquesta falta de reflexió, l'inspector també ha denunciat els sous dels directius, que podien arribar als 17 milions de pessetes anuals.

La resolució de l'afer no podia ser una altra: la FNTS ha estat dissolta i també les seues filials. Als directors d'Españe-Vie, Frédéric Schwartz, Didier Lanson i Marc Demay, se'ls ha preguntat, segons paraules del setmanari francès *L'evenement de Jeudi*, "que vagen a exercir el seu talent a l'estranger".

LA RAMIFICACIÓ VALENCIANA

Marc Demay, un dels directors despatxats, ja és conegut de fa anys a l'estranger. En concret a València, on ocupa la vice-presidència de la societat Biofraccionamiento, que està presidida pel conseller de Sanitat de la Generalitat valenciana, Joaquim Colomer.

L'empresa es va fer oficial el dia 10 de desembre del 1990 per acord del Govern valencià. Els seus tres accionistes eren: la Generalitat, amb el 49% de les accions, la Creu Roja espanyola, amb el 3%, i la FNTS,

amb el 48% restant. La intenció de la Generalitat en crear aquesta societat era la de construir un centre de fraccionament de plasma per a la sang recollida en el Centre de Transfusions de la Comunitat Valenciana. Aquest centre permetria proveir d'hemoderivats fets sota control directe de la Generalitat els hospitals valencians, que, fins al moment, els reben de la indústria privada, que, al seu torn, els elabora del plasma importat dels EUA.

A la Generalitat valenciana corresponia la iniciativa i la construcció d'un edifici adequat per a emmagatzemar i fraccionar el plasma, amb una inversió inicial de 1.860 milions de pessetes, mentre que la FNTS hauria de posar la tècnica i el prestigi que la reputaven com el millor centre europeu en el tractament de sang provinent de la donació altruista. Biofraccionamiento hauria d'utilitzar el plasma de les donacions que no s'utilitza en intervencions quirúrgiques, els excedents, que, ara per ara, són ben escassos. Els responsables del projecte volen, doncs, treballar amb

una primera matèria que encara no tenen.

El lloc per a construir el nou centre ja està concretat: uns terrenys que la Conselleria de Sanitat va obtenir quan es van fer les transferències de les propietats de l'antic IRIDA, al Polígon XII de Riba-roja (Camp de Túria). No obstant això, l'alcalde de la ciutat, J. Antoni Toledo, va indicar a EL TEMPS que: "fa dos anys que es parla del projecte, però encara no s'ha fet res".

La situació de l'empresa és ara confusa. La dissolució de la FNTS l'ha deixada sense un dels accionistes més importants i sense l'aportació tècnica esperada. El doctor José Montoro, director del Centre de Transfusions i conseller de Biofraccionamiento, reconeix el problema, però no vol donar-li importància: "Hem de reconèixer que el problema intern de la FNTS ha representat un retardament de mig any aproximadament sobre el projecte inicial, però ja hem trobat altres fonts per a la tecnologia que encara no podem fer públiques perquè aquests temes de transferència tecnològica són molt delicats".

Respecte a la presència de Marc Demay i altres representants de la desapareguda FNTS com Philippe Cros o Jacques André Museux entre els càrrecs de Biofraccionamiento, Montoro va ser taxatiu: "Ja no hi són, van dimitir fa divuit mesos, quan va començar tot el problema". No obstant això, EL TEMPS ha pogut comprovar que els noms citats adés, continuen conservant oficialment els seus càrrecs originaris en la societat segons consta al Registre Mercantil.

El projecte de la Generalitat valenciana haurà, doncs, de continuar sense la col·laboració francesa. El futur planteja alguns interrogants: ¿Què passa amb els 123 milions invertits per la FNTS en la creació de Biofraccionamiento? ¿Es perdran com els del projecte Medarex? És probable i, en aquest cas, el govern valencià s'haurà trobat uns diners a canvi de la solitud. Fins que vinguin uns altres socis menys problemàtics.

Jordi Sebastià (amb informacions de **Pere Codonyan**)

Centre transfusions de la Comunitat valenciana, seu social de Biofraccionamiento.

RAFA GIL